

HONESTE BENEFACERE PRO SCIENTIA

◆ ÜNNEPI KÖTET ◆
BURIÁN LÁSZLÓ
65. SZÜLETÉSNAJJA
ALKALMÁBÓL

XENIA

BUDAPEST • 2019

HONESTE BENEFACERE PRO SCIENTIA

ÜNNEPI KÖTET

BURIÁN LÁSZLÓ

65. SZÜLETÉSNAPI ALKALMÁBÓL

HONESTE BENEFACERE PRO SCIENTIA

◆ ÜNNEPI KÖTET ◆

BURIÁN LÁSZLÓ

65. SZÜLETÉSNAPIJA

ALKALMÁBÓL

RAFFAI KATALIN ÉS SZABÓ SAROLTA

SZERKESZTÉSÉBEN

PÁZMÁNY PRESS
BUDAPEST ◆ 2019

UNIVERSITATIS CATHOLICÆ
DE PETRO PÁZMÁNY NOMINATÆ
FACULTAS IURIS ET
SCIENTIARUM POLITICARUM

XENIA

© Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar, 2019

© Szerkesztők, 2019

© Szerzők, 2019

ISSN 2061-9227

ISBN 978-963-308-370-3

XENIA LOGO: Barka Ferenc

Kiadja:
a Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kara,
Budapest, Szentkirályi u. 28–30. • www.jak.ppke.hu

Felelős kiadó: Dr. Szabó István dékán

Nyomdai előkészítés: Szakaliné Szeder Andrea

Készült a Mondat Kft. nyomdájában
Felelős vezető: Nagy László

TARTALOM

Életrajz	11
----------------	----

NEMZETKÖZI MAGÁNJOG – ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

CSEHI Zoltán Elévülés a nemzetközi egyezményes magánjogban	15
---	----

RAFFAI Katalin Nemzetközi örökbefogadás és a magyar közrend sérelme	39
--	----

SOMSSICH Réka Nyelvi hatások, kölcsönhatások, eltérések és félreértések a soknyelvű uniós nemzetközi magánjogban	53
--	----

SZABADOS Tamás Emberi méltóság és nemzetközi magánjog	65
--	----

SZABÓ Marcel A közrendi záradék alkotmányjogi jelentősége – egy visszautasító végzéshez fűzött különvélemény apropóján	75
--	----

VÉKÁS Lajos A ‘külföldi elem’ fogalmához a nemzetközi magánjogi tényállásban	87
---	----

NEMZETKÖZI CSALÁDJOG ÉS ÖRÖKLÉSI JOG

CSÖNDES Mónika A házastársak személyi és vagyoni jogviszonyaira irányadó új kollíziós szabályok	103
---	-----

ERDŐS István A házasság bizonyos kollíziós jogi kérdéseinek megjelenése és szabályozása az Európai Unió nemzetközi kollíziós magánjogi jogforrásaiban	127
SZEIBERT Orsolya Szülői felügyelet és szülői felelősség	141
SZŐCS Tibor Az örökség állam általi megszerzésének nemzetközi magánjogi kérdései – néhány probléma az új szabályozás tükrében	155

NEMZETKÖZI KÖTELMI JOG ÉS SZELLEMI ALKOTÁSOK JOGA

GELLÉRNÉ LUKÁCS Éva A családi ellátások indexálása az Európai Unióban	179
KIRÁLY Miklós A szerződési jog egységesítése és a kereskedelmi szokások	195
NAGY Csongor István A szerzőség kérdése a kollíziós jogban	209
PALÁSTI Gábor Egy érdekes amerikai tort ügy vonatkozásai: Graff	221

JOGHATÓSÁG ÉS KERESKEDELMI VÁLASZTOTTBÍRÁSKODÁS

BÁN Dániel Nemzetközi sport-választottbíráskodás	239
HORVÁTH Éva Az érvénytelenített választottbíróági ítéletek elismerése és végrehajtása külföldön	251

KECSKÉS László	
Néhány vallástörténeti adat a választottbíráskodás kezdeteihez	263
SZABÓ Sarolta	
Államok, műkincsek és perek: a Herzog-gyűjtemény esete	273
VÁRADY Tibor	
Magánjog és etnikai hovatartozás	291
VINCZE Gabriella Anita	
Joghatósági kihívások a digitális korban	307

BÜNTETŐJOG

BELOVICS Ervin	
A bűnszervezet új fogalma	321

EURÓPAI JOG ÉS KÖZJOG

Katalin GOMBOS	
The Right to a Remedy in International Documents	339
HALÁSZ Zsolt	
Állam, pénz, szuverenitás	351
KOVÁCS Péter	
Thomas Lubanga gyermekkatonáinak kárpótlási ügye a Nemzetközi Büntetőbíróságon	361
MARTONYI János	
Geopolitika és világkereskedelem	377
László MILASSIN	
Privatization Methods and the Criticism of the Spa's Activities in Hungary in the early 1990s	389

EGYHÁZJOG ÉS JOGTÖRTÉNET

SCHANDA Balázs	
A vallásszabadság – mindenki javára	413
SZABÓ István	
Gondolatok a Cassandra-levélről	419
SZUROMI Szabolcs Anzelm O.Praem.	
A kánonjog jogtudomány területéhez tartozó segédtudományai	433

POLGÁRI JOG ÉS POLGÁRI ELJÁRÁJSJOG

HARSÁGI Viktória	
Az új magyar kollektív igényérvényesítési rendszer értékelése	449
JOBBÁGYI Gábor	
Próbapereim	465
PAPP Tekla	
Komplex szerződési képződmények	473
TATTAY Levente	
Gondolatok az Európai Unió menekültpolitikájáról	485
*	
Burián László közleményei	499

A SZERZŐSÉG KÉRDÉSE A KOLLÍZIÓS JOGBAN

*Eretnek gondolatok a szellemi tulajdonra alkalmazandó joggal kapcsolatban**

NAGY Csongor István**

1. Bevezetés

A magyar nemzetközi magánjogi szakirodalomban általánosan, sőt, kategorikusan elfogadott, hogy a szellemi alkotásokra (szellemi tulajdonra) alkalmazandó jogot a területiség elve határozza meg (*lex loci protectionis*). A jelen tanulmányban ezzel a kanonizált krédóval szemben fogalmazok meg eretnek gondolatokat: bár a területiség elvének érvényesülése általánosságban nem kérdőjelezhető meg, a szerzőség kérdése vonatkozásában (ki tekinthető a mű eredeti szerzői jogi jogosultjának) komoly érvek szólnak amellett, hogy a *lex loci protectionis* helyett a származási ország elvét (*lex originis*) alkalmazzuk. Tételemet három lépésben bizonyítom. Egyrészt, rámutatok arra, hogy sem a Berni Uniós Egyezmény,¹ sem a Róma II rendelet nem foglalkozik a szerzőség kérdésével, tehát az ezekben fellelhető, a területiség elvére vonatkozó utalások nem terjednek ki erre a kérdésre, sőt, azt fogalmilag külön kérdésként keze-

---

* A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

** Tanszékvezető egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar; tudományos tanácsadó, MTA-Szeged Föderális Piacok „Lendület” Kutatócsoport.

¹ 1975. évi 4. törvényerejű rendelet az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló 1886. szeptember 9-i Berni Egyezmény Párizsban, az 1971. évi július hó 24. napján felülvizsgált szövegének kihirdetéséről.

lik. Másrészt, bemutatom, hogy – az Nmj. tv.-vel² ellentétben – a területiség elvét számos ország nemzeti kollíziós joga nem tekinti omnipotensnek, tehát összehasonlító jogi szempontból messze nem előzmények nélküli a szerzőség kérdését a származási ország jogának alávetni. Harmadrészt, számot adok azokról az érvekről, amelyek a *lex originis* alkalmazását indokoltta teszik annak meghatározására, hogy ki tekinthető a mű eredeti szerzői jogi jogosultjának.

2. A szerzőség kérdése mint elkülönült fogalmi kérdés

A szerzői jog globális szabályozási rezsimét adó Berni Uniós Egyezmény dogmatikai rendszerében egymástól elkülönülő jogkérdésként merül fel az eredeti szerzőség kérdése, a szerzői jog tartalmát képező jogok köre és a felek által kötött szerződés jogi kérdései.³ Egyrészt, a BUE nem foglalkozik magának a szerzői jogi szerződésnek a szerződési jogi kérdéseivel, ezeket fogalmilag leválasztva a szerzői jogi kérdésekről.⁴ Másrészt, a BUE világos különbséget tesz a szerzőség (szerzői minőség) és a szerzői jogvédelem tartalma mint jogkérdések között.⁵ A BUE 5. cikkének (2) bekezdése a területiség elve (*lex loci protectionis*) alapján határozza meg az alkalmazandó jogot, azonban csak és kizárólag a szerzői jogvédelem tartalma tekintetében, elválasztva ettől a szerzői minőségre alkalmazandó jog kérdését: „[...] a védelem terjedelme, valamint a

² 2017. évi XXVIII. törvény a nemzetközi magánjogról (Nmj. tv.).

³ Jane C. GINSBURG: Ownership of Electronic Rights and the Private International Law of Copyright. *Colum.-VLA J.L. & Arts*, vol. 22., no. 2. (1998) 165., 167–168. („The Berne Convention provides that the law of the country where protection is claimed defines what rights are protected, the scope of the protection, and the available remedies; the treaty does not supply a choice of law rule for determining ownership.”)

⁴ A szerzői jogi kérdések szerződési jogi kérdései tekintetében Ld. Jane C. GINSBURG – Pierre SIRINELLI: Private International Law Aspects of Authors’ Contracts: The Dutch and French Examples. *Columbia Journal of Law and Arts*, vol. 39., no. 2. (2015) 171–194.

⁵ Ld. Paul GOLDSTEIN – P. Bernt HUGENHOLTZ: *International Copyright: Principles, Law, and Practice*. Oxford University Press, 2010. 135–136.; Rita MATULIONYTĖ: IP and Applicable Law in Recent International Proposals Report for the International Law Association. *JIPITEC*, vol. 3., no. 3. (2012) 263–305., 273. 55. pont.; Coenraad VISSER: Applicable Law in Online Copyright Disputes: A Proposal Emerges. *S. Afr. Mercantile L.J.*, vol. 16. (2004) 765–778., 770.; Jane C. GINSBURG: *Private international law aspects of the protection of works and objects of related rights transmitted through digital networks*. Group of consultants on the private international law aspects of the protection of works and objects of related rights transmitted through global digital networks. Geneva, December 16 to 18, WIPO Geneva, 1998. 22–25.; Paul Edward GELLER: Conflicts of laws in copyright cases: infringement and ownership issues. *Journal of the Copyright Society of the USA*, vol. 51. (2004) 315–394., 357–358.

szerzői jogainak védelmére biztosított eszközök igénybevétele tekintetében kizárólag annak az országnak a törvényei irányadók, ahol a védelmet igénylik.”

A területiség elve tehát kizárólag „a védelem terjedelme” és „a szerzői jog[ok] védelmére biztosított eszközök”, így a szerzői jogvédelem tartalma vonatkozásában határozza meg az alkalmazandó jogot, a BUE 5. cikkének (2) bekezdése azonban a szerzői minőségre ezt nem rendeli alkalmazandónak. A rendelkezés már eleve feltételezi a szerző létét és a szerzői minőség fennállását és csak az ezt követő lépést, a szerzői jogi védelem tartalmát rendezi a területiség elve alapján.

Ezt a következtetést támasztja alá a BUE filmalkotásokkal foglalkozó 14bis cikke, amely – speciális szabályként, kizárólag a filmalkotások vonatkozásában – külön rendelkezésben határozza meg a szerzői minőségre alkalmazandó jogot. Ez a rendelkezés a szerzői jogi jogvédelem tartalmától elkülönülő jogkérdésnek tekinti a szerzői minőség kérdését. Különösen kiemelendő, hogy bár ez a rendelkezés, filmalkotásokra vonatkozóan, speciális jelleggel, mind a szerzői minőség, mind pedig a szerzői jogi jogvédelem tartalma tekintetében ugyanazt a kapcsolóelvet alkalmazza (területiség), ezt a két jogkérdést nem együtt rendezi, hanem a szerzői minőség kérdését külön normában, tehát a szerzői jogi jogvédelemre vonatkozó rendelkezéstől elkülönülten adresszálja („A filmalkotásra vonatkozó szerzői jog jogosultjának meghatározása azon ország törvényhozó szerveinek hatáskörébe tartozik [...]”).

Ez azt implikálja, hogy a szerzői minőség és a szerzői jogvédelem tartalma a BUE fogalmi és dogmatikai rendszerében egymástól elkülönült jogkérdéseket jelentenek.

Ugyanezt a hármasságot követi az Európai Unió nemzetközi magánjoga. A Róma I rendelet vonatkozik a szerződési jogi kérdésekre.⁶ A Róma II rendelet határozza meg a szerzői jogi jogvédelem szerződésen kívüli aspektusaira vonatkozó jogot, azonban nem rendezi a szerzői minőségre irányadó jogot. A Róma II rendelet 8. cikke értelmében „a szellemi tulajdonjog megsértéséből eredő, szerződésen kívüli kötelmi viszonyra annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amelyre az oltalmat igényelték.” A szerzői minőség azonban nem tartozik „a szellemi tulajdonjog megsértéséből eredő, szerződésen kívüli kötelmi viszony” körébe, ezért erre a Róma II rendelet nem terjed ki.

⁶ A Giuliano–Lagarde jelentés szerint: „since the Convention is concerned only with the law applicable to contractual obligations, property rights and intellectual property are not covered”. [1980] OJ C282/1, 10.; C. J. A. van ENGELLEN: Jurisdiction and Applicable Law in Matters of Intellectual Property. *Electronic Journal of Comparative Law*, vol. 14., no. 3. (December 2010) 12–21.

3. A származási ország elve (*lex originis*) a különböző államok nemzetközi magánjogában

A származási ország elve a szerzőség kérdése tekintetében számos ország (nemzeti) kollíziós jogának része. A *lex originis* szerint kell meghatározni a szerzői minőséget és ezen belül az eredeti szerzőség kérdését az Egyesült Államokban, Hollandiában, Franciaországban, Görögországban és Romániába.⁷ Érdemes kiemelni, hogy a görög és a román jog a származási ország kapcsolódólvét nemcsak a szerzőség kérdésére, hanem általában a szellemi alkotások joga vonatkozásában rendeli alkalmazni.

Az Egyesült Államokban a szerzőség kérdésére a származási ország joga alkalmazandó.⁸ Ezt a tételt az *Itar-Tass Russian News Agency v. Russian Kurier, Inc.* ügy⁹ megállapításai határozzák meg. Az ügyben az alkalmazandó jog kérdésére is kiterjedő jogvita abból fakadt, hogy az orosz nyelvű, azonban New York-ban megjelenő „Russian Kurier” c. lap orosz újságok cikkeiből és az Itar-TASS hírügynökség jelentéseiből másolt és publikált különböző szövegeket.

A szakirodalomban általánosan elfogadott, hogy az amerikai jogban ez az ítélet határozta meg a szerzőség, valamint a szerzői jogi jogvédelem kérdésére alkalmazandó kapcsoló elvet.¹⁰ A Egyesült Államok Második Kerületi Fellebbviteli Bírósága (United States Court of Appeals for the Second Circuit) precedens-erővel megállapította: a szerzőség kérdésére (tehát arra a kérdésre, hogy ki minősül a szellemi alkotás „tulajdonosának”) a származási ország jogát (*lex originis*) kell alkalmazni, míg arra a kérdésre, hogy vajon sor került-e szerzői jogi jogsértésre és ennek alapján milyen jogorvoslatok állnak rendelkezésre, annak az országnak a jogát kell alkalmazni, ahol az állítólagos

⁷ Ld. Josef DREXL: The Proposed Rome II Regulation: European Choice of Law in the Field of Intellectual Property. In: Josef DREXL – Annette KUR (szerk.): *Intellectual Property and Private International Law – Heading for the Future*. Hart Publishing, 2005. 151–176., 169–170.

⁸ Toshiyuki KONO – Paulius JURCYS: General Report. In: Toshiyuki KONO (szerk.): *Intellectual Property and Private International Law Comparative Perspectives*. Hart Publishing, 2012. 1–216., 136.; VISSER i. m. 765–778., 770–771.; William PATRY: Choice of Law and International Copyright. *The American Journal of Comparative Law*, vol. 48., no. 3. (Summer, 2000) 383–470, 410–429.

⁹ 153 F.3d 82 (2d Cir. 1998) (USA). Az ügy részletes elemzését Ld. Graeme AUSTIN: Private international law and intellectual property rights a common law overview. *WIPO forum on private international law and intellectual property*. Geneva, January 30 and 31, 2001. 15–16.; Peter K. YU: The Comparative Lessons of *Itar–Tass Russian News Agency v Russian Kurier*. [Texas A&M University School of Law, Legal Studies Research Paper Series] *Research Paper*, (22 June 2018) 18–28.

¹⁰ Howard B. ABRAMS: United States. In: Toshiyuki KONO (szerk.): *Intellectual Property and Private International Law Comparative Perspectives*. Hart Publishing, 2012. 1112.

szerzői jogi jogsértésre sor került (*lex loci protectionis*). Ennek megfelelően, a bíróság az orosz jogot (a származási ország jogát) alkalmazta a szerzői minőség meghatározására, míg az Egyesült Államok jogát (területiség elve) annak megállapítására, hogy történt-e szerzői jogi jogsértés és azt miként kell megítélni.

A Fellebbviteli Bíróság a legszorosabb kapcsolat elvéből kiindulva vizsgálta, hogy milyen kapcsoló elv alkalmazása lenne indokolt a szerzőség kérdésére. Az ügyben a szerzőség jogkérdésével legszorosabb kapcsolatban lévő jogrendszert keresve a Bíróság megállapította: mivel a kérdéses műveket orosz állampolgárok alkották és azokat először Oroszországban publikálták, az orosz jog a megfelelő forrása a szerzőség (a szerzői jogi tulajdonosi státusz) elbírálásának. A Bíróság, utalva a Berni Unió Egyezmény meghatározására, megállapította: a művek származási országa Oroszország volt, és így orosz jog volt alkalmazandó.¹¹ A *lex originis* körébe tartozó szerzőség kérdésén kívül, tehát a jogsértés kérdésére vonatkozóan, a bíróság a *lex loci protectionis* elvét rendelte alkalmazni.¹²

Ugyanezt a megközelítést követik az Amerikai Jogi Intézet (American Law Institute) Alapelvei,¹³ amelyek a joghatóság és az alkalmazandó jog kérdését rendezik a szellemi tulajdonnal kapcsolatos, határon átnyúló ügyekben. Az Alapelvek 313. §-a foglalkozik a nyilvántartásba vételt nem igénylő szellemi alkotásokkal kapcsolatos jogok eredeti tulajdonosának megállapításával (Initial Title to Other Rights That Do Not Arise Out of Registration) és a származási ország jogát rendeli alkalmazni.

Az Alapelvek a fenti szabályok indokaként rögzítik, hogy amennyiben a szerzőség kérdésére nem az alkotó tartózkodási helye szerinti jog lenne alkalmazandó, akkor arra különböző államok joga vonatkozna, és ez a jogok gyakorlása során bizonytalanságot okozna, mivel nem lenne világos, hogy a felhasználási jogot adó személy vagy entitás rendelkezik-e ezekkel a jogokkal. Ezért célszerű egyetlen jogtulajdonost kijelölni, aki az egész világon eredeti tulajdonosnak tekinthető. Mihelyst a jogok létrejöttének kiindulópontja azonosításra kerül, lehetővé válik a jogátruházások és licenciák nyomon követése anélkül, hogy azok érvényességével kapcsolatban kérdés merülne fel.

¹¹ 33. pont.

¹² 36. pont.

¹³ The American Law Institute: *Intellectual Property: Principles Governing Jurisdiction, Choice of Law, and Judgments in Transnational Disputes*. 2008. Elérhető: <https://wipo.int/en/text/500350>

A francia bírósági gyakorlat a szerzői minőség kérdésére szintén a származási ország jogát alkalmazza,¹⁴ azzal, hogy a szerző személyhez fűződő jogait meghatározó francia anyagi jogi szabályokat közrendi jellegűnek (imperatív, feltétlen alkalmazást kívánó normáknak) tekinti, tehát azokat az alkalmazandó jogra tekintet nélkül alkalmazza.

A francia bírósági gyakorlat talán leghíresebb eleme az *Asphalt Jungle* ügy.¹⁵ Itt a jogvita abból fakadt, hogy az azonos című fekete-fehér filmet a rendező hozzájárulása nélkül adaptálták színes filmmé. A francia bíróságok az Egyesült Államok jogát, mint a származási ország jogát alkalmazták a szerzőség kérdésére, azonban a francia legfelsőbb bíróság (Cour de Cassation) a francia jog személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos szabályait feltétlen alkalmazást kívánó imperatív normáknak tekintette és érvényesítette a *lex originis*-ként egyébként alkalmazandó amerikai jog ellenében.¹⁶ Ennek jogpolitikai alapja, hogy a vagyoni jogokkal ellentétben, a személyhez fűződő jogok alanya mindig az a személy, aki az alkotást közvetlenül létrehozta, függetlenül attól, hogy ki a szerzői jogok jogtulajdonosa.¹⁷

Az ügyben John Huston, a film rendezője, az Egyesült Államok joga alapján nem minősült a mű szerzőjének, ezért nem illették meg a személyhez fűződő jogok. A francia legfelsőbb bíróság megállapította: a személyhez fűződő jogok védelmének hiánya az Egyesült Államokban ahhoz vezetne, hogy a francia bíróság kénytelen lenne megtagadni a személyhez fűződő jogok védelmét Franciaországban és ez a francia közrend szempontjából elfogadhatatlan lenne. Ezért a bíróság, feltétlen alkalmazást kívánó (imperatív) szabályként, alkalmazandónak tekintette a személyhez fűződő jogokra vonatkozó francia szabályokat.

¹⁴ CA Versailles 17 December 1993, Sarl F2S v. Pravda, 162 RIDA 448 (1994); CA Paris 6 July 1989, Turner v. Huston, 143 RIDA 329 (1990); CA Paris 1 February 1989, Bragance v. Orban, 142 RIDA 302 (1990); District Court and Court of Appeals in Saab Scania v. Diesel Technic, cited in Cass. 7 April 1998, (1999) Rev.crit.dr.int.priv. 1, 76. Supreme Court decision of 22 December 1959 – Société Fox–Europa v Société Le Chant du Monde, 28 RIDA 120 (1960); Court of Appeal of Paris decision of 14 March 1991 – Almax International, II JCP, Éd. G, Nr. 21780 (1992).

¹⁵ Turner Entm't, Cass. civ. I (Supreme Court) (France), May 28, 1991, 149 RIDA 197 (1991) (Franciaország). Ld. KONO–JURCYS i. m. 1–216., 140.; Jane C. GINSBURG – Pierre SIRINELLI: Authors and Exploitations in International Private Law: The French Supreme Court and the Huston Film Colorization Controversy. *Columbia–VLA Journal of Law & the Arts*, vol. 15., no. 2. (1990) 135–159.

¹⁶ Ld. Kurt LIPSTEIN: Intellectual Property: Parallel Choice of Law Rules. *Cambridge Law Journal*, vol. 64., no. 3. (2005) 593–603., 603.

¹⁷ *WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use*. Genf, WIPO, 2004. 49. 2.222. pont.

A fenti ítélet – azáltal, hogy a személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos francia szabályokat csak a közrendre tekintettel, mint imperatív szabályokat rendelte alkalmazni – nem változtatott a francia jog azon alaptételén, hogy a szerzőség kérdésére a származási ország jogát kell alkalmazni.¹⁸ Hangsúlyozni kell, hogy az ítéleti érvelés hatóköre egyébként is csak a személyhez fűződő jogokra korlátozódik, és ebben a vonatkozásban érintheti a szerzőség kérdését, azonban ez a közrendi érv nem vonatkozik más szerzői jogi kérdésekre, ahol továbbra is az általános kapcsoló elvek, a szerzőség esetén a *lex originis* alkalmazandók.¹⁹

A holland bíróságok szintén alkalmazzák a származási ország elvét (*lex originis*) a szerzői jog jogtulajdonosának megállapítása vonatkozásában.²⁰ Például 2008-ban a Den Bosch-i Fellebbviteli Bíróság a francia Michaud család szerzői jogi ügyében a származási ország elve alapján francia jogot alkalmazott a jogtulajdonos személyének megállapítása érdekében.²¹

A görög jog a származási ország jogát nemcsak a szerzőség tekintetében teszi alkalmazandóvá, hanem a szerzői jog vonatkozásában általában.²²

¹⁸ Paul TORREMANS: Authorship, ownership of right and works created by employees: which law applies? *European Intellectual Property Review*, vol. 27., no. 6. (2005) 220–224., 222.

¹⁹ A személyhez fűződő és a vagyoni jogokkal kapcsolatos eltérő megközelítéssel kapcsolatban Ld. Cour d'Appel de Paris, Anne Bragance v Olivier Orban and Michel de Grèce (1989) 142 R.I.D.A. 301.

²⁰ Mireille van ECHoud: Alternatives to the lex protectionis as the Choice-of-Law Rule for Initial Ownership of Copyright. In: Josef DREXL – Annette KUR (szerk.): *Intellectual Property and Private International Law – Heading for the Future*. Hart Publishing, 2005. 289–307., 296.; P. Bernt HUGENHOLTZ: Chronicle of the Netherlands Dutch copyright law, 2001–2010. [RIDA 2010]. Elérhető: https://www.ivir.nl/publicaties/download/RIDA_2010.pdf

²¹ Court of Appeal Den Bosch 14 October 2008, AMI 2009, 34–36. (Hollandia)

²² Law No. 2121/1993 on Copyright, Related Rights and Cultural Matters. Elérhető: <https://wipolex.wipo.int/en/text/127562>. A görög törvény 67. §-nak angol nyelvű fordítása a következőképpen rendelkezik.

„Article 67 Applicable legislation

1. Copyright over a published work shall be governed by the legislation of the state in which the work is first made lawfully accessible to the public. Copyright over an unpublished work shall be governed by the legislation of the state in which the author is a national.
2. Related rights shall be governed by the legislation of the state in which the performance is realized, or in which the sound or visual or sound and visual recording is produced, or in which the radio or television broadcast is transmitted or in which the printed publication is effected.
3. In all cases the determination of the subject, object, content and duration of the right shall be governed by the legislation applicable pursuant to paragraphs 1 and 2 above. With the exception of any exploitation licence arrangement impossible without the consent of the rightholder, the determination of the limitations of the right shall likewise be governed by that legislation. The protection of that shall be subject to the legislation of the state in which the protection is sought.

A görög joghoz hasonlóan, a román polgári törvénykönyv alkalmazandó joggal kapcsolatos fejezete a szellemi alkotások vonatkozásában az első nyilvánosságra hozatal államának jogát rendeli alkalmazni, míg a nyilvánosságra nem hozott szellemi alkotások esetén a szerző állampolgársága szerinti jog alkalmazandó.²³

4. A származási ország kapcsolóelvének indokai a nemzetközi magánjogi szakirodalomban

A nemzetközi magánjogi szakirodalomban a származási ország elvének alkalmazása a szerzőség kérdésére széles elfogadottsággal rendelkezik.²⁴ A jogirodalom számos indokát adja annak, hogy az eredeti szerzőség kérdése miért a

---

4. Paragraphs 1, 2 and 3 above shall carry force except where they run contrary to any international convention ratified by Greece. In the case of states not conjoint with Greece through the ratification of a particular international convention concerning the protection of copyright or of a particular object of copyright or of a particular related right, paragraphs 1, 2 and 3 above shall be applicable provided that the legislation of the relevant state offers adequate copyright protection to works first made accessible to the public in Greece and to related rights stemming from acts effected in Greece.”

²³ „Articolul 2.624

Legea aplicabilă operelor de creație intelectuală

(1) Nașterea, conținutul și stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru *întâia* oară adusă la cunoștința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau *în alt mod* adecvat.

(2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Articolul 2.625

Legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială

Nașterea, conținutul și stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori *înregistrarea* sau unde s-a depus cererea de depozit ori de *înregistrare*.”

Ld. Monica Elena BURUIANA – Nicoleta Rodica DOMINTE: Lex loci protectionis v lex originis – legi aplicabile raporturilor de dreptul proprietății intelectuale cu element de extraneitate. *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, 2012/4. 86–102. 95–96.; Dragoș-Alexandru SITARU: *Drept internațional privat*. Bukarest, C. H. Beck, 2013. 702–703.; Claudiu-Paul BUGLEA: *Dreptul internațional privat român*. Bukarest, Universul Juridic, 2015. 95–96.

²⁴ Ld. például GINSBURG: The Private International Law of Copyright. *Receuil des Cours*, vol. 273. (1998) 356–357.; GOLDSTEIN–HUGENHOLTZ i. m. 103. skk.; SCHACK: Internationale Urheber-, Marken- und Wettbewerbsrechtverletzungen im Internet – Internationales Privatrecht. *MMR*, (2000) 64.; TORREMANS: The law applicable to copyright: Which rights are created and who owns them? *RIDA*, vol. 188. (2001) 75.; Lionel S. SOBEL: Pursuing the Home Court Advantage in International Copyright Litigation. *Ent. Law Rep.*, vol. 17., no. 3. (1996) 13–14.; Georges KOUMANTOS: Private International Law and the Berne Convention. *Copyright*, vol. 24. (1988) 415–428., 423–428.

származási ország jogával mutatja a legszorosabb kapcsolatot, és azt miért ezen jog alapján indokolt elbírálni.

Egyrészt, a származási ország szorosabb kapcsolatban van a szerzőség kérdésével, mint azok az országok, ahol a későbbiekben, a származási országban történő létrejövételt követően, a mű hasznosításra kerül.²⁵ A mű ugyanis ebben az országban jön létre, ezen ország szabályozási és társadalmi környezetében, így létrejöttének körülményeit elsősorban ez a viszonyrendszer határozza meg. Tekintettel arra, hogy a szerzői és szomszédos jogok védelmi funkciója a gyengébb félnek tekintett tényleges alkotóhoz vagy előadóhoz kapcsolódik, az alkalmazandó jog meghatározására a „funkcionális allokáció” alapján kellene sor kerüljön. Ez azt jelenti, hogy a tényleges alkotóhoz vagy előadóhoz kötődő kapcsoló tényezőket indokolt használni, ami pedig a származási ország elve.²⁶

Irodalmi metaforával élve, a határon átnyúló hasznosítás úgy fogható fel, hogy a szerzői jog a származási országban „csírázik ki” és a későbbiekben minden olyan országban „kivirágzik”, ahol a mű hasznosítására sor kerül. Azok az országok, ahol a mű a későbbiekben hasznosításra kerül, hozzájárulnak a „virág” növekedéséhez, azonban azzal, hogy befogadják, nem tépik ki azt gyökerestül a származási országból.²⁷

Ebből a szempontból párhuzam vonható a szellemi tulajdon és tangibilis dolgok fölötti tulajdon között. Dologi jogi szempontból egy külállamban létrejött tulajdonjog esetén, amennyiben a dolog fekvési helye országhatárokat átívelően megváltozik, a dologgal kapcsolatos dologi jogok nem újratereztődnek, hanem elismerődnek. Amennyiben egy Franciaországban létrejött tulajdonjog tárgya

²⁵ Dick van ENGELEN: Netherlands. In: Toshiyuki KONO (szerk.): *Intellectual Property and Private International Law Comparative Perspectives*. Hart Publishing, 2012. 851–876., 872. („A more objective approach could be that the law of the place where the intangible was created – the *lex originis* – determines original ownership of the related IPRs under applicable national law.”)

²⁶ ECHOUÉ i. m. 298. („Given the protective function of the law of copyright and related rights towards the actual creator or performer, who are regarded as the weaker parties compared to other parties involved in the production and dissemination of works (producers, publishers, etc.), in my view, functional allocation should be the guiding principle for initial ownership. That means the use of connecting factors linked to the actual creator or performer, notably the habitual residence at the time the work was created or first performed.”)

²⁷ Jane C. GINSBURG: *Private international law aspects of the protection of works and objects of related rights transmitted through digital networks*. Group of consultants on the private international law aspects of the protection of works and objects of related rights transmitted through global digital networks. Geneva, December 16 to 18, WIPO Geneva, 1998. 26. („It makes more sense to conceive of copyright as germinating in a work’s source country, subsequently to flower in all other countries in which the work is protected. The countries that later host the work tend to its growth, but the welcome they extend to the work does not uproot it from its source.”)

Magyarországra kerül, akkor a magyar nemzetközi magánjog alapján a tulajdonjog elismerődik. Nem arról van tehát szó, hogy a dolog felett a tulajdonos a magyar jog alapján, a határátlépéskor, tulajdonjogot szerez és ez, a magyar jog alapján létrejött dologi jogi szerzés legitimálja a tulajdonjogát. Ilyenkor a Franciaországban megszerzett tulajdonjog és tulajdonosi státusz él tovább.

Másrészt, a származási ország elvének alkalmazása a szerzőség kérdésére nem érinti az államok arra vonatkozó jogát, hogy a nemzetközi egyezményes keretek között, elsősorban a Berni Unió Egyezmény által meghatározott minimum-követelmények és a védendő szellemi alkotások definíciójának tiszteletben tartása mellett, maguk határozzák meg a védelem feltételeit, tartalmát és terjedelmét. A szerzőség kérdése ugyanis csak arra a kérdésre terjed ki, hogy ki a védelem helye szerinti jog alapján védendőnek rendelt szellemi alkotás és az ezen jog alapján biztosított jogosultsági kör tulajdonosa.

Harmadrészt, a jobbiztonság és az elbírálás egységességének követelménye is a származási ország elve mellett szól.²⁸ A *lex loci protectionis* alkalmazása jelentős mértékben és indokolatlanul hátráltatja a szellemi alkotások nemzetközi hasznosítását,²⁹ különösen az internet korában, ahol egy szerzői mű hasznosítására párhuzamosan nagyszámú országban kerül sor.³⁰ Ez olyan helyzetekhez vezethet, ahol a különböző országokban különböző személyek minősülnének jogtulajdonosnak, ami pedig lehetetlenné teszi egységes szerződési konstrukció alkalmazását a hasznosítás érdekében. A származási ország jogának alkalmazása esetén nem merül fel ilyen probléma.³¹

²⁸ ECHOUD i. m. 297. („In my opinion, a move away from the *lex protectionis* towards a single governing law is a development to be welcomed, as it could increase legal certainty and thereby facilitate the cross-border exploitation of works.”); VISSER i. m. 770.

²⁹ TORREMANS (2005) i. m. 221. („It would facilitate the international exploitation of the work, eliminates the artificial situation in which a single work could have different authors in different countries, and English case law, as well as the statute and the Convention, do not preclude it.”)

³⁰ Ld. Raquel XALABARDER: Copyright: Choice of Law and Jurisdiction in the Digital Age. *Annual Survey of International & Comparative Law*, vol. 8., no. 1. (2002) 83.; TORREMANS (2005) i. m. 222. („The internet does not know any borders and it would create enormous practical difficulties and costs if the first ownership of these works were given to different persons in different countries. A choice of law rule that links the first ownership of copyright to the law of the country of origin would solve this problem. The copyright in each work would have a single (first) owner. The latter would be able to sell the rights for the worldwide exploitation of the work and the buyer would have certainty that he would be dealing with the real rightholder. It would also make sense to apply the same law to the issues of authorship and first ownership, because most legal systems would have a substantive rule that makes the author the first owner of the copyright in the work.”).

³¹ TORREMANS (2005) i. m. 221.

Negyedrész, a kapcsolóelv meghatározása során figyelemmel kell lenni a Berni Unió Egyezmény általános céljára, ami pedig a szerzői művek nemzetközi terjesztésének (disszeminációjának) előmozdítása.³² Ezt a célkitűzést a származási ország elve szolgálja a legjobban.³³

Ötödrész, a szerzett jogok védelme szintén a származási ország jogának alkalmazását indokolja. A mű ugyanis a származási országban létre jön és jogi védelmet nyer, a többi országban a védelme, ilyen értelemben legalábbis, a származási országban történő alkotáshoz képest másodlagos. A nemzetközi egyezményi jog keretei között azt természetesen a helyi jog határozza meg, hogy egy adott állam területén milyen mű és milyen „mértékben” részesül védelemben, azonban a szerzőség kérdésénél nincs indoka annak, hogy az eredeti jogszerzést ne vegyük figyelembe. Ugyanis nem egy új szellemi alkotás jön létre, hanem egy már létrejött és egy másik országban védelmet élvező szellemi alkotás kerül „behozatalra” és részesül védelemben. Ebből kifolyólag a nemzetközi magánjog egyik alapelvét, a szerzett jogok védelmét sértheti, ha a származási országban jogszerűen létrejött jogtulajdonosi státusz a hasznosítás országában nem kerül figyelembevételre.

³² GINSBURG i. m. 26. („The adoption of a choice of law rule for copyright ownership should further an overall goal of the Berne Convention, to promote the international dissemination of works of authorship.”)

³³ TORREMANS (2005) i. m. 220–221.